

Sygnatura akt VI Ka 147/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **9 marca 2018** r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, Wydział VI Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Marcin Schoenborn

Sędziowie SSO Małgorzata Peteja-Żak (spr.)

SSO Kazimierz Cieślukowski

Protokolant Natalia Skalik-Paś

przy udziale Justyny Stasińskiej

Prokuratora Prokuratury Rejonowej w T.

po rozpoznaniu w dniu 9 marca 2018 r.

sprawy **skazanego Ł. W.**, syna A. i D.

ur. (...) w Z.

w przedmiocie wydania wyroku łącznego

na skutek apelacji wniesionej przez skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach

z dnia 28 grudnia 2017 r. sygnatura akt II K 598/17

na mocy art. 437 § 1 kpk, art. 624 § 1 kpk

1. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;
2. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. O. M. kwotę 147,60 zł (sto czterdzieści siedem złotych i sześćdziesiąt groszy) obejmującą kwotę 27,60 zł (dwadzieścia siedem złotych i sześćdziesiąt groszy) podatku VAT, tytułem zwrotu nieuiszczonych kosztów obrony skazanego z urzędu w postępowaniu odwoławczym;
3. zwalnia skazanego od ponoszenia wydatków postępowania odwoławczego obciążając nimi Skarb Państwa.

Sygn. akt VI Ka 147/18

UZASADNIENIE WYROKU

z dnia 9 marca 2018r.

Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach rozpoznał sprawę skazanego **Ł. W.** po złożeniu stosownego pisma przez dyrektora Aresztu Śledczego w Z., a następnie samego skazanego o wydanie wyroku łącznego, ustalając, że był on skazany prawomocnymi wyrokami:

I wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Zabrze z dnia 24 maja 2011 r., sygn. akt VII K 9/11 obejmującym wyroki:

1. Sądu Rejonowego w Zabrzu z dnia 2 marca 2009 roku w sprawie VII K 1731/08 mocą którego za przestępstwo z art. 279 § 1 kk w zw. z art. 12 kk popełnione w dniu 2 listopada 2008 r. został skazany na karę 1 roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności; za przestępstwo z art. 289 § 2 kk popełnione w dniu 31 października 2008 r. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności; za przestępstwo z art. 278 § 1 kk w zw. z art. 12 kk popełnione w dniu 2 listopada 2008 r. na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności oraz za przestępstwo z art. 279 § 1 kk popełnione w dniu 31 października 2008 r. na karę 1 roku pozbawienia wolności, które to kary połączono orzekając jedną karę łączną pozbawienia wolności w wymiarze 2 lat z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres wynoszący 5 lat; postanowieniem Sądu Rejonowego w Zabrzu, sygn. akt VII Ko 1338/09 z dnia 10 grudnia 2009 r. zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności;

2. Sądu Rejonowego w Zabrzu z dnia 18 czerwca 2009 roku w sprawie VII K 453/09 mocą którego za przestępstwo z art. 279 § 1 kk popełnione w nocy z 23/24 września 2008r. został skazany na karę 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności; za przestępstwo z art. 289 § 1 kk popełnione w nocy z 23/24 września 2008 r. na karę 1 roku i 4 miesięcy pozbawienia wolności, które to kary połączono orzekając jedną karę łączną pozbawienia wolności w wymiarze 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby wynoszący 4 lata. Postanowieniem Sądu Rejonowego w Zabrzu, sygn. VII Kp 1339/09 z dnia 10 grudnia 2009 r. zarządzono wykonanie kary pozbawienia wolności;

3. Sądu Rejonowego w Zabrzu z dnia 12 sierpnia 2010 roku w sprawie VII K 1286/10 mocą którego za przestępstwa z art. 291 § 1 kk w zw. z art. 12 kk popełnione w dniu 13 sierpnia 2008 r., 17 sierpnia 2008 r. i 11 września 2008 r. – wymierzono mu karę 10 miesięcy pozbawienia wolności.

W punkcie 1 w/w wyroku łącznego połączono skazanemu kary jednostkowe pozbawienia wolności orzeczone wyrokami wskazanymi w pkt 1, 2 i 3 i orzeczono karę łączną 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności.

II wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Zabrzu z dnia 17 maja 2013 r., sygn. akt VII K 1150/12 obejmującym wyroki:

1. Sądu Rejonowego w Zabrzu z dnia 2 listopada 2009 roku w sprawie VII K 1079/09 mocą którego za przestępstwo z art. 244 kk popełnione w dniu 12 lipca 2009 r., został skazany na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności.

2. Sądu Rejonowego w Zabrzu z dnia 13 sierpnia 2010 roku w sprawie II K 962/09 mocą którego za przestępstwo z art. 284 § 2 kk popełnione w dniu 3 czerwca 2009 roku został skazany na karę 1 roku i 3 miesięcy pozbawienia wolności;

W punkcie 1 w/w wyroku łącznego połączono skazanemu kary jednostkowe pozbawienia wolności orzeczone wyrokami wskazanymi w pkt 1 i 2 i orzeczono karę łączną 1 roku i 7 miesięcy pozbawienia wolności. W punkcie 3 wyroku łącznego zaliczono skazanemu na poczet kary łącznej orzeczonej w pkt 1 okres kary odbytej w sprawie VII K 1079/09 od 5 maja 2010 r. do 5.01.2011 r.

III Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach z dnia 12 stycznia 2017 r. w sprawie II K 1003/16, mocą którego za przestępstwo z art. 279 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk popełnione w okresie od 8 lipca 2016 roku do dnia 9 lipca 2016 r. został skazany na karę 1 roku pozbawienia wolności, przy czym zaliczono na poczet kary okres zatrzymania w dniu 05.09.2016r. godz. 11:30 do 18:00 i uznano karę za wykonaną w zakresie 1 dnia. Na mocy art. 46 § 1 kk zobowiązano skazanego do naprawienia szkody poprzez zapłatę kwoty 2500 zł na rzecz pokrzywdzonego K. M..

Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach wyrokiem łącznym z dnia 28 grudnia 2017r., w sprawie o sygn. akt II K 598/17:

1. mocy art. 85 § 1 i 2 kk, art. 86 § 1 i 4 kk w brzmieniu obowiązującym od dnia 1 lipca 2015 roku w zw. z art. 4 § 1 kk połączył orzeczone wobec skazanego Ł. W. prawomocnymi wyrokami: karę łączną 3 lat 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Zabrzu z dnia 24 maja 2011r. sygn. VII K 9/11 i karę łączną 1 roku 7 miesięcy pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem łącznym Sądu Rejonowego w Zabrzu z dnia 17 maja 2013., sygn. akt VII K 1150/12 oraz karę 1 roku pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem Sądu Rejonowego

w Tarnowskich Górach z dnia 12 stycznia 2017r. sygn. II K 1003/16, opisanymi wyżej w punktach I, II i III i w ich miejsce wymierzył skazanemu jedną **karę łączną 4 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności**;

2. na mocy art. 577 k.p.k. na poczet orzeczonej w punkcie 1 kary łącznej pozbawienia wolności zaliczył skazanemu okresy kar dotychczas odbytych w sprawie II K 1003/16 jeden dzień 05.09.2016r. godz. 11:30 do 18:00 i od 17.07.2017r. do 28.12.2017r., w sprawie VII K 1150/12 od 05.05.2010r. do 05.01.2011r., w sprawie VII K 9/11 od 17.01.2014r. do 29.01.2015r.;

3. ustalił, że w okresie objętym wyrokiem łącznym poszczególne połączone wyroki nie podlegają odrębnemu wykonaniu;

4. na mocy art. 29 ustawy Prawo o adwokaturze zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. O. M. kwotę 147,60 zł brutto tytułem nieopłaconej pomocy prawnej za obronę skazanego z urzędu, a samego skazanego zwolnił od ponoszenia kosztów postępowania związanych z wydaniem wyroku łącznego, obciążając nimi Skarb Państwa.

Powyższy wyrok łączny zaskarżył skazany, zarzucając mu rażąco niewspółmierność wymierzonej kary łącznej pozbawienia wolności w wymiarze 4 lat i 8 miesięcy, nie zgadzając się z wyrażoną na jego temat opinią i wnosząc o uzupełnienie materiału dowodowego o opinię kuratora sądowego D. P.. Podniósł, iż ma dobrą opinię w Areszcie Śledczym w Z., posiada także promesę zatrudnienia na wolności (dołączył oświadczenie (...) S. A. w R.), chce zatem żyć wraz ze swoją rodziną na wolności.

Wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i wymierzenie mu kary łącznej łagodniejszej, w miarę możliwości z zastosowaniem warunkowego zawieszenia jej wykonania.

Sąd odwoławczy zważył, co następuje:

Apelacja skazanego nie jest zasadna i to w stopniu oczywistym.

Ponieważ skarżący nie kwestionował sposobu połączenia kar w oparciu o przepisy prawa obowiązujące od dnia 1 lipca 2015r., wypada więc jedynie potwierdzić, iż Sąd merytoryczny nie popełnił w tym zakresie najmniejszego błędu. Istotnie zachodziły warunki do orzeczenia jednej kary łącznej pozbawienia wolności z połączenia dwóch kar łącznych oraz kary jednostkowej tego samego rodzaju, orzeczonych wskazanymi wyrokami Sądów Rejonowych.

Sąd I instancji miał słusznie na względzie fakt, iż ostatni wyrok Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach, tj. z dnia 12 stycznia 2017r., sygn. II K 1003/16, zapadł i uprawomocnił się po dniu 30 czerwca 2015r., a więc po dniu wejścia w życie ustawy z dnia 20 lutego 2015r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Poz. 396), zmieniającej m. in. brzmienie art. 85 kk. Od dnia 1 lipca 2015r., a więc dnia, w którym weszły w życie fundamentalne zmiany ustawodawstwa karnego, prawodawca przewidział diametralnie odmienne zasady łączenia kar i środków karnych, a tym samym gruntownie zmieniły się warunki pozwalające na wydawanie wyroków łącznych. W myśl art. 19 ust. 1 in fine noweli z dnia 20 lutego 2015r., przepisy rozdziału IX w nowym brzmieniu mogą znaleźć zastosowanie do kar prawomocnie orzeczonych przed 1 lipca 2015 r. tylko wtedy, gdy „zachodzi potrzeba” orzeczenia kary łącznej w związku z prawomocnym skazaniem po tym dniu. Oceny, czy zachodzi potrzeba, o której mowa, należy naturalnie dokonywać według przepisów rozdziału IX w nowym brzmieniu. Jeżeli zgodnie z tymi przepisami należałoby połączyć karę orzeczoną prawomocnie 1 lipca 2015 r. lub później z jedną albo większą liczbą kar orzeczonych prawomocnie przed tą datą, wówczas należy na podstawie art. 4 § 1 kk rozstrzygnąć, czy stosować dalej przepisy rozdziału IX w nowym brzmieniu, czy też w brzmieniu obowiązującym do 30 czerwca 2015r. Tak też uczynił Sąd Rejonowy, prawidłowo rozstrzygając w oparciu o przepisy Kodeksu karnego w brzmieniu już po w/w nowelizacji, a Sąd odwoławczy nie znalazł powodów do zmiany zaskarżonego wyroku, uznając, iż zastosowane przepisy, które weszły w życie w dniu 1 lipca 2015r., były obecnie dla skazanego względniejsze, a w efekcie zapadłe rozstrzygnięcie jest dla niego korzystniejsze.

Jeśli chodzi zaś o podniesiony zarzut rażącej niewspółmierności kary wskazać należy, iż będzie on tylko zasadny wówczas, gdy na podstawie ujawnionych okoliczności, które powinny mieć zasadniczy wpływ na wymiar kary, można było przyjąć, że zachodziłaby wyraźna różnica pomiędzy karą wymierzoną przez Sąd I instancji a karą, jaką należałoby wymierzyć w następstwie prawidłowego zastosowania dyrektyw wymiaru kary oraz zasad ukształtowanych przez orzecznictwo SN (por. III KR 254/73, OSNPG 1974, nr 3-4, poz. 51 i aprobatę tego stanowiska: M. Cieślak, Z. Doda, Przegląd orzecznictwa, Pal. 1975, z. 3, s. 64). Nie chodzi przy tym o każdą ewentualną różnicę co do jej wymiaru, ale o „różnicę ocen tak zasadniczej natury, iż karę dotychczas wymierzoną nazwać można byłoby – również w potocznym znaczeniu tego słowa - >>rażąco<< niewspółmierną, to jest niewspółmierną w stopniu nie dającym się wręcz zaakceptować” (zob. wyrok SN z dnia 2 II 1995r., II KRN 198/94, OSNPP 6/1995, poz. 18).

Granice kary łącznej określa przepis art. 86 § 1 kk, wedle którego Sąd wymierza karę łączną w granicach od najwyższej z kar jednostkowych podlegających łączeniu do ich sumy, nie przekraczając górnych granic dla danego rodzaju kar wynikających z powołanego przepisu, przy czym jej wymiar we wskazanych wyżej granicach warunkowany jest przede wszystkim relacjami zachodzącymi pomiędzy prawomocnie osądzonymi czynami. Relacje te sprowadzają się do określenia, jak bliski związek przedmiotowo – podmiotowy łączy te czyny. Im bliższe są te relacje, tym bardziej wyrok łączny powinien być zbliżony do dopuszczalnego minimum, uwarunkowanego wysokością kar orzeczonych za przestępstwa objęte tym wyrokiem, im związek ten luźniejszy, tym przeważać powinno kumulowanie poszczególnych kar (zob. wyrok SN z dnia 25 X 1983r., IV KR 213/83, OSNKW z 1984r., z. 5-6, poz. 65; wyrok SN z dnia 15 V 1990r., IV KR 80/90, Lex nr 22064; wyrok SA w Krakowie z dnia 10 X 1991r., II AKr 127/91, KZS z 1991r., z. 10, poz. 10). Przez związek przedmiotowo – podmiotowy należy zaś rozumieć podobieństwo rodzajowe zbiegających się przestępstw, motywację oraz czas i miejsce popełnienia każdego z nich (zob. wyrok SA w Krakowie z dnia 2 VII 1992r., II AKr 117/92, KZS z 1992r., z. 9, poz. 50).

Należy w pełni zaaprobować poglądy Sądu Rejonowego wyartykułowane w pisemnych motywach zaskarżonego wyroku co do okoliczności, jakie winny zostać uwzględnione przy wymiarze kary łącznej. Zgodnie z utrwalonym w tym zakresie orzecznictwem Sądu Najwyższego, wymiar kary łącznej winien być kształtowany przy uwzględnieniu w pierwszej kolejności celów zapobiegawczych i wychowawczych kary, jak też jej społecznego oddziaływania. Istotnym staje się w kontekście tych celów ustalenie właśnie związku przedmiotowego i podmiotowego pomiędzy czynami podlegającymi objęciu karą łączną oraz czas popełnienia przestępstw, jak też ustalenie okoliczności związanych z zachowaniem i szeroko rozumianą sytuacją skazanego po wydaniu wyroków, na mocy których orzeczono kary jednostkowe, w celu rozważenia ich wpływu na ewentualne złagodzenie.

Przywołane przez Sąd orzekający okoliczności, a mianowicie dotyczące czasu i okoliczności popełnienia przypisanych skazanemu przestępstw, w szczególności luźne powiązanie pomiędzy nimi i znaczna rozległość czasowa ich popełnienia (czyny zostały bowiem popełnione na przestrzeni ponad 8 lat), wskazywały na brak ścisłego związku przedmiotowo – podmiotowego pomiędzy zbiegającymi się czynami, a tym samym przemawiały za orzeczeniem kary łącznej na zasadzie asperacji. Sąd orzekający w sposób wnikliwy przeanalizował zakres podobieństwa wszystkich czynów popełnionych przez skazanego, kwalifikację prawną, odległość czasową między nimi, ich sposób i miejsce popełnienia, a także motywację sprawcy, słusznie dochodząc do wniosku, iż czyny te nie mogły być objęte jednym planem działania. Wskazać należy w tym kontekście skarżącemu, iż zastosowanie zasady pełnej absorpcji przy wymiarze kary łącznej w szczególności winno być ograniczone do sytuacji, kiedy pomiędzy pozostającymi w zbiegu czynami odległość czasowa jest nieznacząca, sama granica pomiędzy nimi nie jest wyraźna, a czyny są jednorodnej natury i objęte jednym planem działania. Zatem Sąd Rejonowy badając relacje zachodzące pomiędzy zbiegającymi się przestępstwami prawidłowo stwierdził, że więzi pomiędzy nimi nie były na tyle bliskie, by uzasadniało to wymierzenie kary łącznej na zasadzie pełnej absorpcji, a więc w rozmiarze odpowiadającym wymiarowi najwyższej z kar podlegających połączeniu, in concreto w wymiarze 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności. Zwraca uwagę także i wielość czynów, których dopuścił się skazany, nadto zaś fakt łatwego powrotu do przestępstwa w roku 2016, kiedy to w warunkach powrotu do przestępstwa naruszył on ponownie mienie. Słusznie Sąd Rejonowy zwrócił nadto uwagę na bogatą działalność przestępczą skazanego oraz godzenie swoimi czynami w różne dobra chronione prawem.

Także okoliczności dotyczące właściwości i warunków osobistych skazanego, w kontekście dostosowania wymiaru kary łącznej do realizacji celów w zakresie prewencji indywidualnej, zostały przez Sąd Rejonowy właściwie ocenione. I tak w oparciu o opinię o skazanym z jednostki penitencjarnej ustalono, że jego zachowanie w warunkach izolacji jest oceniane jako przeciętne. Wbrew temu, co podnosi skarżący, skazany swoim zachowaniem w warunkach izolacji niczym szczególnym nie wyróżniał się, odbywa karę w systemie zwykłym i nie jest zainteresowany jego zmianą, nie był nagradzany ani karany regulaminowo. Przebieg procesu resocjalizacji skazanego pozostawia zatem wiele do życzenia, zwłaszcza gdy idzie o jego aktywność na tym polu.

Trudno zatem także skutecznie zarzucić Sądowi meriti dokonania nieprawidłowych ustaleń faktycznych dot. postawy skazanego w procesie jego resocjalizacji.

Ponadto, czego już niestety skarżący nie chciał zauważyć, ważkie znaczenie przy wymiarze kary łącznej ma względem na prewencyjne oddziaływanie kary, w znaczeniu prewencji indywidualnej i ogólnej. Popęlenie większej ilości przestępstw jest zaś istotnym czynnikiem prognostycznym, przemawiającym za orzekaniem kary łącznej surowszej od wynikającej z dyrektywy absorpcji, której zastosowanie jest przeciw rozwiązaniem skrajnym, wyjątkowym, podobnie jak sięgnięcie po będącą jej przeciwieństwem zasadę kumulacji (por. wyrok SA w Warszawie z dnia 12 VII 2000r., II AKa 171/00, OSA z 2001r., z. 2, poz. 5; wyrok SA w Krakowie z dnia 29 VI 2010r., II AKa 100/10, KZS 2010/10/16).

Tymczasem skazany w okresie od końca 2008r. do początku 2017r. popełnił 12 przestępstw, co musiało niestety stanowić istotny negatywny czynnik prognostyczny, przemawiający obecnie za orzeczeniem wobec niego kary łącznej surowszej nawet od wynikającej z dyrektywy częściowej kumulacji w wysokości zbliżonej do minimum (zob. wyrok SA w Łodzi z dnia 20 IX 2001r., II AKa 154/01, Prok. i Pr. z 2002r., z. 4, poz. 26). Podnoszona zatem przez apelującego aktualna, prawidłowa jego postawa nie znajduje w ogóle potwierdzenia w aktach sprawy, zwłaszcza zważywszy na prezentowany przez niego na przestrzeni lat stosunek do wyroków sądów i orzekanych wobec niego kar, a także wykazywaną skłonność do łamania prawa.

Gdy idzie natomiast o wniosek skazanego o zwrócenie się do kuratora o przeprowadzenie wywiadu środowiskowego na jego temat w miejscu zamieszkania trzeba podnieść, iż skazany jest nieprzerwanie pozbawiony wolności od dnia 17 lipca 2017r., wcześniej zaś – na co wskazuje analiza akt spraw jednostkowych, dołączonych do sprawy niniejszej – skazany uchylał się od dozoru i nie współpracował z kuratorem, na skutek czego, po złożeniu wniosku właśnie przez kuratora D. P., w sprawie o sygn. akt VII K 453/09, kara łączna w rozmiarze 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności została zarządzona wobec skazanego do wykonania.

W tej sytuacji wymiar kary łącznej pozbawienia wolności w wymiarze 4 lat i 8 miesięcy, a więc w wymiarze znacznie niższym od sumy kar częściowych podlegających połączeniu (tj. 6 lat i 1 miesiąca), uznać należy za rozstrzygnięcie spełniające kryteria sprawiedliwości i racjonalności w kontekście wyżej wskazanych kryteriów.

Bezasadność stawianego wyrokowi łącznemu w apelacji zarzutu oraz brak uchybień podlegających uwzględnieniu z urzędu były powodem utrzymania zaskarżonego wyroku.

Z uwagi na fakt niepokrycia przez skazanego kosztów pomocy prawnej udzielonej skazanemu przez wyznaczonego z urzędu obrońcę, Sąd odwoławczy na stosowny wniosek obrońcy zasądził na jego rzecz od Skarbu Państwa wynagrodzenie w wysokości odpowiadającej minimalnej stawce wynagrodzenia za reprezentowanie strony w postępowaniu o wydanie wyroku łącznego.

Fakt pozbawienia skazanego wolności oraz brak jego odpłatnego zatrudnienia były podstawą rozstrzygnięcia Sądu odwoławczego o zwolnieniu skazanego z obowiązku poniesienia wydatków postępowania odwoławczego, którymi obciążono Skarb Państwa.